

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
“Харківський політехнічний інститут”

Навчальна програма дисципліни
професійної та практичної підготовки

Гідравліка і гідропневмоавтоматика в транспортних засобах

напряму підготовки "Електромеханіка" – 6.050702

спеціалізації 6.050702 - 6

"Електричні системи і комплекси транспортних засобів"

РОЗГЛЯНУТО

На засіданні кафедри

колісних та гусеничних машин

Протокол № 15 від 17.06. 2010 р.

Завідуючий кафедрою

доц. Волонцевич Д.О.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету

транспортного машинобудування

Протокол № від 2010 р.

Декан факультету

проф. Єпіфанов В.В.

Харків 2010

1 Передмова

Учбова дисципліна "Гідравліка і гідропневмоавтоматика в транспортних засобах" відноситься до спеціальних курсів. Вона дає основні поняття статички, кінематики і динаміки рідини стосовно до розв'язку технічних задач. Як приклади розглядаються устаткування та системи транспортних засобів.

Метою вивчення дисципліни є отримання студентами знання теоретичних основ гідравліки та гідро пневмоавтоматики, улаштування, принципів дії і основ розрахунку гідромашин, гідро- і пневмосистем, що застосовуються в транспортних засобах різноманітного призначення. При наявності таких знань студент повинен, виходячи з тактико технічних характеристик машини, вміти визначати основні параметри її гідро- і пневмо устаткування та застосовувати отримані результати при конструюванні гідравлічних і пневматичних систем, а також систем керування ними. З метою більш твердого засвоєння матеріалу передбачено проведення циклу практичних занять.

Контроль знань здійснюється при проведенні модульних контрольних робіт та під час практичних занять.

Самостійна робота є складовою частиною засвоєння матеріалу. Учбовим планом передбачено 32 години аудиторних та 49 годин самостійних занять студентів (всього 81 година).

2 Зміст дисципліни

2.1. Вступ.

Предмет і зміст курсу. Зв'язок гідравліки з іншими дисциплінами. Використання гідравлічних та пневматичних пристроїв і систем на транспортних засобах.

2.2. Модуль 1. Основні рівняння статички і руху рідини.

Тема 1.1. Сили, діючі в рідині. Тиск рідини, його властивості. Основне рівняння гідростатики. Закон Архімеда, пливучість тіла. Витрати рідини, рівняння витрат рідини.

Тема 1.2. Рівняння Бернуллі для струминки ідеальної рідини. Загальні відомості про гідравлічні втрати. Рівняння Бернуллі для потоку в'язкої рідини.

2.3. Модуль 2. Гідромашини і гідропневмопривод.

Тема 2.1. Класифікація гідромашин. Об'ємні роторні гідромашини. Улаштування, принцип дії радіально-поршневих і аксіально-поршневих машин, момент на валу.

Тема 2.2. Втрати в об'ємних машинах, їх к.к.д. Гідрооб'ємні трансмісії транспортних машин. Компонувальні схеми. Тягова характеристика, регулювання передаточного відношення.

Тема 2.3. Лопаткові гідромашини. Рух рідини в робочому колесі насосу. Основне рівняння і характеристика відцентрового насосу. Гідродинамічні передачі (ГДП). Взаємодія рідини з робочими колесами. Рівняння моментів.

Тема 2.4. Гідромуфта і гідротрансформатор (робочий процес, параметри, характеристики, властивості). Комплексний гідротрансформатор.

Тема 2.5. Гідромеханічні передачі транспортних машин. Сумісна робота двигуна внутрішнього згоряння і ГДП.

Тема 2.6. Слідкуючий гідропривід (гідропідсилювач). Схеми, принцип дії.

3 Розподіл навчального часу за розділами, темами та видами навчальних занять

Розділи, теми	Диференційні заліки	Кількість кредитів ба- зового обсягу	РЕ,Р,РГ,НД, КР,КП,ДП,ІЗ		Аудиторні						
			Індивідуальні завдання	Кредити	Всього		Лекції		Лабораторний (комп'ютерний)	Практичні (се- мінари) **	
1	2	3	4	4*	5	5*	6	6*	7	8	8*
3 курс, 5 семестр											
Модуль 1. Основні рівняння статички і руху рідини											
Тема 1.1.	–	0,5			6	0,875	2	0,25	–	4	0,625
Тема 1.2.	–				8		2		–	6	
Модуль 2. Гідромашини і гідропневмопривод											
Тема 2.1.	–	1,5			4	1,125	2	0,75	–	2	0,375
Тема 2.2.	–		6	2	–		4				
Тема 2.3.	–		2	2	–		–				
Тема 2.4.	–		2	2	–		–				
Тема 2.5.	–		2	2	–		–				
Тема 2.6.	–		2	2	–		–				
Усього на дисципліну	1	2	ІЗ	–	32	2	16	1	–	16	1

*– навантаження у кредитах

**– контрольні роботи виконуються під час практичних занять

Продовження табл.

Самостійна робота					Загальний обсяг кредитів ECTS
Забезпечення аудиторних занять	Забезпечення семестрового контролю	Забезпечення індивідуальних завдань	Забезпечення НДРС	Загальний обсяг годин	
9	10	11	12	13	14*
3 курс, 5 семестр					
Модуль 1. Основні рівняння статички і руху рідини					
2					
2					
Модуль 2. Гідромашини і гідропневмопривод					
2					
2					
2					
2					
2					
16	9	18	6	81	2,25

* – навантаження у кредитах

4 Перелік рекомендованих лабораторних і контрольних робіт

Проведення лабораторних робіт не передбачено.

Контрольна робота 1: "Закони гідростатики. Рівняння Бернуллі" – 2 год.

Контрольна робота 2: "Параметри гідрооб'ємних передач" – 2 год.

5 Інформаційно-методичне забезпечення

1. Мандрус В.І. та ін. Машинобудівна гідравліка. – Львів, 1995.
2. Мандрус В.І. Гідродинамічні передачі. – Львів, 1992.
3. Кабанов В.І. Гідропневмоавтоматика і гідропривод мобільних машин. – Мінськ, ВШ, 1989 (рос. мовою).
4. Башта Т.М. та ін. Гідравліка, гідромашини і гідроприводи. – М., Машинобудування, 1982 (рос. мовою).
5. Некрасов Б.Б. Гідравліка і її застосування на літальних апаратах. – М., Машинобудування, 1967 (рос. мовою).
6. Задачник з гідравліки, гідромашин та гідроприводу. / Під ред. Б.Б.Некрасова. – М., Машинобудування, 1989 (рос. мовою).
7. Робоча програма, методичні вказівки і контрольні завдання з дисципліни "Гідравліка і гідропневмоавтоматика в транспортних засобах" для студентів спеціальності "Електричні системи і комплекси транспортних засобів" очної та заочної форм навчання / Укл. Медведєв М. Г., Клітної В. В. – Харків: НТУ "ХП", 2008. (рос. мовою).